

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glđ. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nemški cesar Viljelm I. z revolverjem napaden.

Kam v Evropi drvimo, to nam kaže napad na nemškega cesarja Viljelma v soboto 11. maja. Mož, zarad sijajnih zmag in zedinjenja Nemčije v eno in to še sila mogočno državo skoro čez red čislan, hvaljen in proslavljan, je ob svitem dnevu, v lastnem glavnem mestu Berlinu na javni ulici, vpričo kraljevskega dvora sred svojega ljudstva v nevarnosti življenje izgubiti. Ljudje ne morejo dočakati, da bi 82letni starček par korakov do groba sam storil, po sili ga strežejo pred časom vanj strmoglaviti. Sicer se to ni posrečilo zločincu, a pomenljiv je drzni napad vsakako. Bilo je pa tako! voj-Cesar Viljelm se je z svojo hčerjo, omoženo veliko vodinjo Badensko, okoli 1/4 ure popoldne 11. maja v odprti kočiji iz sprehoda vračal domov; peljal se je ravno po znameniti ulici, ki je z visokimi in košatimi lipami prijetno na obema stranima obsajena. Tukaj blizu kraljevskega grada ga je pričakoval 21letni klanfarijski delavec Emil Hädel (Lehmann) iz Lipskega z 6cevnim revolverjem v roki. Ko se je cesarski voz približal, je naglo skočil naprej, revolver nameril v glavo cesarjevo in vstrelil 1krat ali 2krat, toda k sreči ni zadel, kroglice so obtičale v kočiji. Hčer naglo spregovori: „oče, v tebe se strelja“ in se zgrudi brez zavesti na stran h očetu. Ta pa strahu ves blede kakor stena reče: „ali velja to meni“, vendar kmalu se ohrabri, ukaže voz vstaviti ter se vzdigne na vozu, da so ga zamogli vsi videti in se prepričati, kako se mu ni nič zgodilo. Zločinec pa videvši, da ni zadel, začne bežati in na vse strani streljati, da bi ušel ljudem, ki so ga srdito podili, vlovili in skoro ubili. V 1/2 uri je že stal pred sodniki in se prav trdokorno zagovarjal rekoč: jaz spadam k socialnim demokratom in sprva nisem hotel cesarja umoriti, ampak hotel sem le sam sebe na javni ulici vpričo cesarja vstreliti, da vlada sprevidi, kam se pride, če se tako slabo vladari in za delavce nič ne stori. Ubogo ljudstvo mora na Pruskem gladu konec vzeti“. Pri njem so tudi našli mnogo social-demokratskih spisov, ki mrgolijo

srda in jeze na liberalne denarne mogotce, fabrikante, mešetarje in bogataše!

Cesar Viljelm je silovitej smrti ušel in vsi cesarji in kralji mu čestitajo. Toda tik mimo njegove glave zvoneča kroglica, sprožena od srditega delavca, nevernega social-demokrata, mu dovolj spričuje nevarnost liberalnega gospodstva in pogubnost „kulturne borbe“, t. j. preganjanja sv. katoliške Cerkve. Kajti liberalno 8letno gospodstvo je kakor drugod tako tudi na Nemškem ljudstvo pripravilo v strahovito rastoče siromaštvo v prid peščici liberalnih in judovskih bogatašev. Preganjanje Cerkve, uvedenje civilnega zakona in brezverskih šol je ljudi zdivjačilo tako, da ne marajo ne za božje, pa tudi ne za človeške postave in se celo cesarja lotijo. Ljudstvu še pa tega prav zameriti ne moremo; vsaj dela in ravna le po zgledih, katere jim dajejo jihovi ministri in cesar sam. Stari Viljelm in jegov Bismark sta koj iz začetka vse porabila, tudi najkrivičnija sredstva, da sta Avstrijo in Francosko ponižala, celo Nemčijo pograbila: naposled sta celo sv. Cerkvi slovesno zagotovljene pravice prelomila in zatrla: škofo in mešnike rubila, zapirala in izganjala; krščanske šole, krščanski zakon odpravila, delovanje sv. zakramentov, oznanovanje sv. evangelja in krščanski pogreb z kazni ovirala, samostane uničila in jihove pobožne prebivalce iz nemških dežel iztirala. Svojeje častiželjnosti in lakomnosti po deželah sta 100,000 ljudi dala na bojiščih poklati, svojim pomagačem, zlasti liberalnim voditeljem, oderuhom in židovskim pijevicam, izdala ubogo ljudstvo v strahovito guljenje in izsesavanje. Kaj čuda, ako se obupno ljudstvo, zlasti izstradani in v neverstvo zapeljani delavci, zbira v social-demokratskih društvih ter skuša silama verige zlomiti, katere mu vedno silnejši kapital in liberalno gospodstvo kuje! Ni se nam čuditi, ako se naposled iz razjarjene množice prikažejo zločinci, ki razsajajo, kakor l. 1871. socialni-demokrati v Parizu, ali ki se lotijo venčanih vladarjev, kakor je drzni Hädel v Berlinu storil. Pač pa bi se morali čuditi, ako bi tudi toliki opomini brez

uspeha ostali na osebe, katerim je osoda ljudstev in držav izročena. Kajti če še v kljub temu ostane pri izsesavanju ljudstev po peščici liberalnih strankarjev, ako še se dalej pripušča razkristijanjevanje narodov, potem se Evropi ne bo prihranila najstrahovitniša revolucija, katera je kedaj razsajala, t. j. revolucija, katero nameravajo obupni socialni demokrati. Grozna, a zaslužena kazen za nehvaležni odpad od Boga in od tistega, katerega je Bog poslal, Jezusa Kristusa!

Cerkvenej glasbi v prosep!

Nov slovensk časnik: „Cerkveni glasbenik“ je začel ta mesec v Ljubljani izhajati. List izdaja po izgledu enakih društev na Nemškem lani v Ljubljani ustanovljeno Cecilijino društvo, ki ima lep namen, cerkveno glasbo, to je godbo in petje v duhu kat. Cerkve med Slovenci gojiti. V ta namen je že lani ustanovilo orglarsko šolo, v kateri se pripravljajo mladenči za orglarsko in cerkveniško službo, in zdaj je začelo izdajati list po enkrat na mesec z muzikalno prilogo, da bi vsestransko v besedi in djanji pospeševalo svoj namen, namreč slabo necerkveno glasbo nadomestiti s pravo cerkveno. List velja do konca tega leta 1 fl. 50 kr., za ude Cecilijinega društva pa samo 1 fl. Ud lahko postane vsak, ki na letoplati 1 fl.; kdor pa še vrh tega vsaj 10 fl. vloži, je ustanovitelj društva. Prva številka ima sledeče spise: „Kaj je cerkvena glasba in njeno notrajno bitstvo.“ „Kakih misli je mnogoterno še katoliška duhovščina zastran cerkvene glasbe“. Poročilo občnega zbora dne 14. junija 1877. Potem sledi dopis z Dolenjskega in razna naznanila. Muzikalna priloga obsega „offertorium za vnebohod Gospodov“, dve stari slovenski pesmi sv. rožnega venca od l. 1678. in „Pange lingua“. Za 1 fl. 50 kr. si tedaj lahko vsak organist priskrbi dobrega berila in lepih muzikalij in pesmi, in upamo, da bode si ta list vsak organist naročil. Naroči se najleži, ako se po poštni nakaznici pošlje 1 fl. 50 kr. z napisom; Slav. opravištvu Cerkvenega Glasbenika v Ljubljani (v Alojznici). — Mi želimo društvu in listu od vseh strani obilne podpore in dobrega vspeha.

J, Sk.

Gospodarske stvari.

Zakaj so detelje dostikrat tako slabe.

M. Največa razlika, ki se kaže med gospodarstvom umnega kmetovavca in pa med onim starega kopita, je pridelava klaje ali krme na polju. In k temu spada najbolj pridelovanje detelje. Prvi ima skoraj vsako leto bogato, lepo razvito, ali pri neugodnem vremenu vsaj popolnoma enakomerno raščeno deteljo brez pleh in nejednakosti, glavice vse detelje tako ravno postavljene,

kakor bi bila detelja z škarjami prstrižena, drugi pa skoz in skozi deteljo redko stoječo, plehe velike, da bi lahko voz z voli vred na njih obračal, bolj podobne paši na kakem strnišču, kakor obdelanemu deteljišču, vrtečemu se po umnem gospodarstvenem kolobaru. Ta razlika se kaže na dalje, da ima prvi dosti krme za živino, lep dobiček od živine, dosti in dobrega močnega gnoja, drugi le revščino in beraštvo v hlevu in na gnojišču. Ako po vzrokih te raznoličnosti prašamo, najdemo, da jih je več, o katerih pa vseh, kakoršni so: krivo izbrana njiva, oslABLJENA zemlja, pomanjkanje potrebnega apna v nji, pred deteljo posajeni sadež, prenašlo opetovana posejatev detelje na istem zemljišču itd., posamez in natanko govoriti bi tukaj predaleč peljalo. Le poglobitnim napakam, ki se jih pogosto pridelovavci detelje krive storé, hočemo tukaj pobliže v lice pogledati, in te so: 1. Posejanje preslabega semena tedaj skopovanje z semenom. 2. Prepozna posejatev. 3. Napačno spravljanje semena pod zemljo in malomarnost v izbiranju zavetnega žita, t. j. žito, med katero se ima detelja posejati in katero v prvi mladosti ji, rekel bi, v zavetje služi.

1. Vsak skrben kmetovavec mora vedeti, da se v kupčiji dosti pokvarjenega in z drugimi reči: kakor peskom itd. pomešanega deteljnega semena nahaja. Takega semena se je torej treba skrbno varovati. Kajti kot ravnilo velja: „Kolikor lepše deteljno seme, kolikor bolj jednakočno njegovo zrno, kolikor zrelejše in čistejše vsega travnega, plevelnega in predeničnega semena, toliko gotovjše in bujnejše bode pognalo pa tudi toliko lepša bode detelja sama. Vsako seme le srednje dobrote in čistosti, se mora pred posejativjo prerešetati in prečistiti na posebnem deteljnem in prašnem rešetu ali situ. Zarad predence se mora tudi najlepše seme še enkrat na sito djati in prerešetati. Dokler gre še kaj drugega skozi sito, ko čisto deteljno seme, se mora zopet in zopet na sito djati, kajti vsaka druga primešba zmanjšuje pridelek in vzročuje potrebo več semena. Kar se izrešeta, ni treba, da bi se zavrglo; poseje naj se na malotravnate plehe na travniku. Tudi nizka cena semena zapelje in prevari marsikterega kmetovavca, ki si misli: Detelja je detelja, če vreme ne ugaja, tudi sosed, ki je dražje seme posejal, nima kaj kositi na deteljišču“. Na vsak način pa ima sosed, ki je boljše seme posejal, še vedno lepšo deteljo od onega, ki je pri nakupovanju deteljnega semena in sicer na nepravem mestu skopoval. Še drugi vzrok slabih deteljišč je tedaj skopost pri nakupovanju semena. Kdor hoče, da mu detelja tudi gosto poraste, naj tudi dosti gosto seme poseja. Nič ne da nič. Čim redkejša posejatev, tim redkejša rast detelje in mnogi tukaj družijo dvojno napako: slabo seme namreč in pičlost semena. Seveda taka posejatev ne more dati obilne kositve. Tako skopovanje z deteljnim semenom je napačno in umnega kmetovavca ne vredno. In

koliko drugega semena marsikteri kmetovavec pri sejanju popolnoma po nepotrebnem tje v en dan zavrže, ali pregloboko podorje, da ne more pognati! Pri deteljnem semenu pa, ki ga je treba kupiti, skopuje od funta do funta in pretrguje na vse mogoče strani. Kupi manj in slabjšega deteljnega semena, le da si po njegovih krivih mislih kaj prihrani za vrček piva ali masele vina več. Tako gre krajcar po grlu doli v brezno nikdar ne napojenega želodca namesto za dobro deteljno seme na njivo. Iz vsega pa je jasno, da je lepega, zrelega kaljivnega semena, goste posejatve potrebno. Poprek se sme rajtati, če ni ravno kakega drugega semena, kakor pahalke, esparsete itd. rudeči ali slovenski detelji primešanega, da je 15 starih funtov na oralu zadosti. Če je zemlja pa rudeči detelji posebno ugodna in če ima potrebne moči v sebi, za katero se detelja posebno rada hvaležno skaže, je še nekaj manj tudi zadosti. Če so pa razmere za pridelovanje detelje neugodne in če je njiva že dolgo časa pred posejativjo detelje bila pognojena, se mora pa še nekaj semena dodati. Trava, plevel in pirnica so nasledki preskope posejatve. Nekteri imajo navado, deteljno seme v luščinah in z njimi vred sejati, češ da pri suhem vremenu rajše požene. Pa tako ravnanje ni kaj vredno priporočitbe. Seme v luščinah veter pri sejanju iz perišča dosti bolj zanaša in raznaša, ga gre toraj dosti v zgubo, pade ali pregosto ali preredko in med zelenim siljem ne najde tako brž zemlje in kaljivnega prostora, kakor pa prosto deteljno seme. Neizluščeno deteljno seme je znamenje kmetovavčeve malomarnosti, ki jo je treba opustiti. Seveda najlepše se seje in najmanj semena pozgubi, če se seje z sejavnico posebej za deteljo narejeno. Semena se v kratkih letih toliko prihrani, da je sejavnica kmalu poplačana. Več sedov ima lahko jedno sejavnico.

(Konec prih.)

Dren.

M. Dren (*cornus mas* ali *mascula*, Kornelkirsche) je iz več ozirov za kmetovavca prav koristno drevo. Cvesti že začne rano spomladi, včasih v prav lepih zimah že meseca svečana, podaje toraj pridnim bučelicam skoraj prvo pašo, les je trd, kakor kost in od strugarjev visoko čislán in dobro plačevan. Sad posebno v cukru vkuhan daje izvrsten prikusek posebno bolenikom prav hladivno in krepčavno jed, ki se lahko hrani noter do novega sadu in še dalje. Tudi sirovi sad, kedar enkrat prav dobro dozori, nekterim prav dobro diši. Dren raste skoraj povsod divje. Po vrtilih posebno dve sorti redijo, jedno z znanim rudečim sadom, drugo z žoltim ali rumenim sadom. Rudeči dren še na prav suhih pašnikih raste in daje skoraj vsako leto obilo sada. V prejšnjih časih so tudi koščice drenove pražili ali žgali, mleli in ko dodek k kavi priporočali. Pomnožuje se pa dren najbolj po semenu; bolj redke sorte tudi po rez-

nikih, vlačencah ali celo po cepljenju na navadno sorto drena. Sad se brž ko dozori z mesom vred ali pa tudi same koščice poseje. Še bolj prilično pa je koščice v peščeno prst v kupih na senčnatem prostoru zagrebsti in jih še le prihodnjo jesen posejati. Spomladi poženejo in rasti začno. Tako je mogoče gredo, na katero se drenove koščice posejejo, jedno leto za kaj druga porabiti, ker sploh to seme na vsak način še le drugo leto po posejavi začne kali poganjati. Mlade rastline se dajo rade porezovati, kakor kdo hoče in želi in so posebno pripravne za nasad živih plotov, senčnih prehodov itd. Tudi se dajo, ako se jim koreninski in postranski izrastki skrbno porezujejo, v piramidna ali visoka drevesa vzrediti. Drenov les je, kakor je bilo že omenjeno, trd in težek, in je posebno vstvarjen za najdrobnejša strgarska dela. Pa tudi razno orodje se da iz njega delati, posebno zobje na mlinskih kolesih, ker je, rekel bi, koščene trdosti. V novejšem času se dobivajo razun omenjenih dveh sort še druge, ki se posebno za kratkočasne vrte priporočajo. So pa: dren z žoltopisanim listjem, pisan, ozkolistni dren, dren z debelim sadom in slednjič nizki ali pritlični dren, ki le 30—45 centimentrov visoko vzraste in za obrobke ob vrtnih gredah posebno dobro služi. Ako se pa navadni dren v krono cepi, nareja prav ljubeznijva in lepa drevesca.

Kako ravnati, da črešnje, jabolane itd. po cvetenju ostanejo pri dobrem obrodenju in se črvivega sadu obvarjejo! Star pregovor velja med ljudmi: hladna spomlad daje veliko črešenj, gorka pa nič ali malo. Skušnja spričuje, da je temu res tako. V gorah imajo dostikrat, ker ondi več časa hladno ostane, obilo črešenj med tem ko jih po ravninah skoro nikder nimajo. Kaj je temu uzrok? Po mojih skušnjah so uzrok muhe, katerim ljudje pravijo: „žnidarji“, tu pa tam tudi „podajavke“. Te muhe so sadnemu cvetu močno škodljive. Kedar je spomlad bolj hladna ali mrzla, tedaj teh muh ni veliko videti in torej škoda, katero na cvetju delajo ni znatna. Če je pa spomlad le nekoliko bolj gorka ali topla, tedaj se prikaže mnogo tega nadležnega mrčesa in škoda je tem večji. Sameci ali „mandelci“ po dnevu v cvetih tičijo, kakor da bi ondi spali, samice k tlam zlezejo in se v zemlji poskrijejo. Toda proti večeru se muhe vzdignejo in v cvete zaplodijo drobnih črvičev, ki mladi plod ugonobijo, drevo ostane isto leto brez zaželjenega sadu. Kakih pomočkov imamo zoper te škodljivce? Kedar se zvečer do dobra stemni, postavi se pod drevo glaževnata svetilnica in se prižge. Sedaj začnejo muhe takoj priletavati in se v luč zaletavati, kder se posmodijo in poginejo; včasih se jih tolika tropa zapodi v luč, da jo vgasnejo; zato je treba zveplenk seboj imeti in luč zopet prižgati. Komur se pa večkratno prižiganje ne ljubi, naj postavi svetilnico v železno mrežo iz tenkega svila ali drota. Svetilnica se od zgoraj

tako zadela, da muhe do luči ne morejo, mrežino svilo se pa z limom namaže, da muhe ob njem obvisijo in poginejo. Tako se dela več večerij in se prižgana svetilnica prestavlja izpod enega drevesa do drugega. Kdor tako stori, ta si bo gotovega dobička pridobil. Vendar to, kar se je do sedaj zastran pomočkov povedalo, velja le gledé na samce, ki imajo perutnice; zoper samice, ki perutnic nimajo, se pa mora drugače postopati. Te lezejo proti večeru iz tal po deblu na drevo, da tako do cvetja pridejo, proti jutru pa zopet lezejo po isti poti nazaj na svoja skrivališča v zemlji. Da se jim to lazenje zabrani, treba je vzeti 4 cole široki in trdni kos papirja; ta se ovije okoli debla, z nitjo priveže in z limom namaže; samice bodo na limu obtičale in poginile. Letos je spomlad bolj hladna in torej ta mrčes ne bo mogel veliko škoditi, ali drugače ja takrat, kedar je spomlad gorka in za take slučaje priporočam navedene pripomočke.

Gašpar Dornik,
župnik v Novištifti.

Sejmovi. 20. maja Apače, sv. Lenart v Slov. gor. Ponkva, Studenice; 21. maja sv. Barbara v Halozah; 22. maja Loka 25. maja Ivnik, Ormuž, Jarenina, Verače, Rogatec, Slivnica pri Mariboru, Vitanje.

Dopisi.

Iz Maribora. (Družba katol. gospá — g. Unger). Tiho pa uspešno delujoča družba katoliških gospá je zgubila svojo dosedanjo blagodušno in jako požrtvovalno prednico blagorodno grofico Sofijo Brandisovo. Od l. 1860. t. j. od začetka sem je družbo vodila izgledno in veliko dobrega storila, kar njej naj dobrotljivi Bog stotero povrne! Na nje mesto so gospe izvolile blag. gospó Katarino Pahnerjevo, blag. gospá Jozefa Kolleger ostane ubožničarica, bl. gospá Emilija Wenedikter pa zapisnikarica, kakor dosedaj, posel denarničarice je prevzela bl. gospá Krescencija Pradač. V odboru so blag. gospé: Matilda Dominikuš, Augusta Forčnik, Marija Kranjc, Frančiška Šerbaum, Jozefa Wenedikter in Ana Breznik. Objavljeni račun sega od 1. aprila 1876. do 31. marca 1878. in kaže, da je prvo leto bilo 2575 fl. 87 kr. družbinih dohodkov zraven 2437 fl. 87 kr. stroškov, drugo pa le 2445 fl. 80 kr. dohodkov in 2121 fl. 22 kr. stroškov. V blagajnici je 324 fl. 68 kr. gotovine. Z temi vendar-le malimi dohodki je pa družba veliko storila, po 200 ubogih deklic je pri šolskih sestrah dobivalo vsakdanji obed in se mnogo ubožcev po mestu podpiralo. Razun tega so blagorodne gospé ob božičnih praznikih za 300 fl. obleke razdelile med otročiče. Bog jim plati! Toliko storijo katoliške gospé, dobro bi bilo, ako bi tudi kat. možje hotli kaj enakega storiti in n. pr. konferenco sv. Vincencija osnovati. Mnogim in precej silnim potrebam bi ustregli! — Okrajno društvo

vračnikov je 30. aprila t. l. obhajalo nenavadno in lepo svečanost, namreč 50letnico vračiteljskega poslovanja svojega uda, g. Antona Unger-ja. Ta gospod je še sedaj praktičen vrčnik v Sl. Gradcu in marljivo in zvesto opravlja svoj posel vkljub slabostim visoke starosti. Zbranih je bilo mnogo vračnikov in došlo je tudi veliko čestitajočih telegramov. Svečanostni govor g. dr. Leonharda je zasluge blagega jubilanta po vrednosti in častno zbranim gospodom razložil!

Od Pesnice. (Razne novosti.) 5. t. m. so dosluženi vojaki pri sv. Marjeti obhajali slovesni shod, katerega so se tudi mariborski „veteranci“ vdeležili. Slednji so se z svojim lepim obnašanjem posebno odlikovali in našim domačim vojakom bili v spodbudo in zgled. Po dokončani službi božji in po kratkem poštemem razveseljevanju so se zopet v lepem redu povrnoli domov. Preden ko so odšli, so se prisrčno zahvalili pri č. g. župniku za lepo in krepko besedo, katero so oni v cerkvi zbranim vojakom spregovorili. Zvečer so hotli nekteri divji fantalini tepež napraviti, ktere je pa gostilničar g. Bauman z svojim krepkim postopanjem kmalu odpravil. Tudi naši domači vojaki so se poštemo obnašali in v lepem miru in prijaznosti se razveseljevali. Ni tedaj res, kar so nekteri kvasili, da bi med njimi kak nemir bil, ker fantalinov, ki so mislili tepež napraviti, nobeden ni bil vojak pa tudi povabljen ne. — V Loženah je začel kmet, kteremu je lani hlev pogorel, ravno na tistem mestu, novi hlev staviti potem, ko je od občnega predstojništva dovoljenje dobil. Nedavno pa pride nekega dne komisijon od okrajnega zastopa mariborskega, presojevati, ali bo smel kmet si zopet hlev sezidati ali ne. To je vendar čudno, kako ali spadajo zraven cest in mostov tudi stavbene reči v delokrog našega toliko skrbnega in nevtrudljivega okrajnega zastopa? Pred nekterimi tedni je pri sv. Lenartu nek znani žganjepivec v potok padel in se vtopil. Steklenice polne žganja so zraven njega našli, edna je bila skoro spraznjena in pričala uzrok žalostne smrti. Vtopljenca so pokopali potem, ko se je reč preiskala, ker ni bilo niti sledú kakega zločinstva. Tem bolj smo se začudili, ko se nekega dne pripeljajo na krasnem vozu 4 gospodnje od celjske sodnije, namreč: preiskovalni sodnik z svojim pisarjem in 2 zdravnikoma, da bi itak jasno reč še enkrat preiskali. Kako ali taki daljni komisijoni niso sila dragi? —

Iz Veržeja. (Sejm), katerega smo pri nas 6. maja imeli se nam je prav dobro obnesel. Prignali so prav veliko živine, bilo je kakih 1500 glav goveje živine in 300 konjev. Prodalo se sicer primeroma temu velikemu številu prignane živine ni veliko, a vendar zadostni broj za sedanje slabe denarstvene razmere. Od goveje živine se je pokupilo okoli 350 repov, konjev pa 25. Da smo dobili od slavnega c. kr. namestništva v Gradcu ta sejem, imamo se — to se razume — tej visokej

gosposki najprej zahvaliti, a hvaležni moramo biti tudi nekaterim našim možem za njih trud v tej zadevi, posebno pa velja to o gg. Košarju, Heinrichu in Kralju. Ljutomerski c. kr. okrajni glavar pa nam ni šel v tej reči na roke. G.

Iz Podsrede. (Popravek.) Jako smo se čudili, ko beremo v predzadnjem „Gosp.“ iz našega trga novice, ki so nam vsem neznan. Dopisnik je gotovo svoje sanje svetu za kratek čas razodel, zakaj razun njega tukaj nihče ne vé, kako nezadovoljnost z srenjskim predstojništvom čedalje več postaja; škoda, da ni povedal, kako visoko je že prirasla; po novi meri bi nam bil to najložej povedal. Uže precej prve vrste niso resnične, to zamore okrajna sodnija v Kozjem in okrožna sodnija v Celji spričati, kamor so se hodili odborovi možje zagovarjat, ker so prepejoče se fantaline vganjali. Dalje, pred 3 meseci je naš predstojnik 13letnega pobalina ob ednajstih po noči posvaril in domu zapodil, ker je ta mlečni pobalin njega, predstojnika, zasramoval. Namesto pa, da bi ga stariši zaradi tega kaznovali, je šel brat njegov predstojnika v Kozje tožit, češ da je bratu z udarcem po licu en zob izbil. Ker pri sodnji v Kozjem ni nič opravil, je rekuriral v Celje, toda tudi tam je na cedilo ostal, zvedelo se je namreč, da mu je brat sam dal zob izdreti. To mislim, dosti jasno priča, da predstojništvo in odbor svojo dolžnost izpolnuje, ker ima ravno zavoljo tega še sitna pota do sodnij. Kakor pri nas ves svet govori, si je vsakdo, ki je dopis bral, precej rekel, ni nihče drugi uni neresnični dopis v „Gosp.“ poslal, kakor omenjeni brat unega fanta brez zoba; skoval ga je na vsaki način kdo drugi, in tudi vemo kdo, ker sam ne zna pravilno slovenski pisati. To pa zaradi tega tako sodimo, ker razun njega naš predstojnik nima nasprotnika v srenji in tudi ne v fari, in ker je uni mož že večkrat zažugal, da bo koga v „cajtinge“ dal. Se ve da bi bil on sam silno rad lansko leto župan postal, ali kaj pomaga še tako goreča želja, če pa zaupanja in glasov ni. Tudi to ni resnično, da so Podsredčani pri zadnji volitvi premalo pomislili, komu so svoje zaupanje in glasove oddali. Naši možje so to prav dobro vedeli, ker župana že dolgo poznajo, in ni novinec v županstvu, zakaj lansko leto je bil že v tretje in sicer enoglasno izvoljen. Prav smešno je k sklepu še to, kar o odstopu možev od lastninskih pravic piše, ako namreč z tem na župana meri. Ni se treba bati dopisniku zastran srenjske kase, kakor je že enkrat brbral, zakaj v Kozjem v zemljiščnih knjigah se lahko vsaki dan prepriča, da je župan vse zemlje posestnik, in da je ta zemlja popolno čista, kar tudi njemu dopisniku iz srca želimo!

Iz savinjske doline. (Romarska pot na sv. Višarje) bila je tukaj precej priljubljena. Nalašč v ta namen imeli so Savinjčanje že zdaj mnogo let svojega vodja, znanega Tomaža Grabiča iz celjske fare, ki je pod imenom Gobčev Tomaž

povsodi dobro znan bil; 54krat vodil je ta možek pobožne Slovence na sv. Višarje in vsikdar vedel si je s svojo pobožnostjo in poštenostjo občeno zaupanje in spoštovanje pridobiti. Zdaj počiva ta blagi mož že nad 2 leti v hladnem grobu in videti je, da hoče ž njim tudi veselje in zaupanje do sv. Višarij med savinjskimi Slovenci izumreti. Ker je namreč pri takih priložnostih vse le od enega ali več možev, gorečih, pobožnih in zvedenih vodjev, odvisno, in ker nam je ravno takih do zdaj manjkalo, ni bila ta reč že parkrat nič kaj v redu. Zato smo si naprosili Savinjčanje znanega Maksa iz Novecerkve, da bo ta posel prevzel. On je bil večletni spremljevalec Tomažev in ima vse lastnosti dobrega vodja. Temu vodji pridružilo se bo še par drugih vrlih možev in tako mislimo letos zamujeno popraviti. Božja pot se bo nastopila, kakor navadno, v petek 31. maja, to je dan po vnebohodu Kristusovem. Ta dan se bo brala ob 6. zjutraj v Petrovčah slovesna sv. meša z dvema blagoslovoma. Druga sv. meša za romarje brala se bode tisti dan ob 11. uri na Vranskem. Na to božjo pot vabljeni ste, dragi Slovenci, da se nje prav obilno vdeležite in popravimo, kar smo zadnji dve leti zamudili! Ne opustimo češčenja prečiste Device Marije, da tudi ona nas ne bo zapustila!

Dav. F.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Letina po celi Avstriji lepo kaže, ali če nje bodemo tudi veseli in obili sad v miru uživali, to ni mogoče sedaj povedati. Ohranitev miru še sicer ni nemogoča, ali bojne priprave mu povsod silijo sapo zadušiti. Pri nas v Avstriji zbirajo 2 armadi, eno v Erdeljskem, drugo okoli Kotora; tje blizu so tudi odjadrale 3 ladije „fregate“ oklopnice. Na Erdeljsko prevažajo mnogo težkih kanonov, kakor tudi iz Budimskega grada v Osek; tudi je nadvojvoda Viljelm obiskal te dni vse znamenitne kraje na Erdeljskem. Vse to se godi vsled suma, da se Rumuni le na videž z Rusi pripravljajo in magjarske in avstrijske ministre na pomoč kličejo, da bi tako laglje z vojno silo na naše meje pritisnili, za njimi pa Rusi in tako nas nepripravljene hipoma napali. Nadvojvoda Viljelm je torej Erdeljske soteske in trdnjave te dni pregledoval in v Brucku pri Dunaju so napravili velik tabor za vojake. Bosenski begunci so zadnji čas postali jako nemirni in bo treba jih spraviti domov. Za vse te reči bo pa treba denarjev in torej so ministri, ogerski in naši, sklenoli od državnih zborov tirjati, naj jim dovolijo izposoditi 60 milijonov. Ogerski poslanci se kažejo voljni, nemški liberalci pod vodstvom dr. Giskre se pa kujajo. Ti gospodje so le dobre volje, kedar zamorejo plačilo profesorjem povišati, uradnike pomnoževati, železnice staviti, ali železnicam podpore dovoljevati: tukaj so radodarni; tako so železnici iz Gradca v Fürstenfeld dovolili 300.000 fl. za

popravo mostov itd. — Nagodba z Ogersko zopet tiči, akoravno si ministri mnogo prizadevajo in so Magjari zelo pripravljeni njo sprejeti. No, in zakaj bi je tako dober kup ne sprejeli? Za poplačanje državnega dolga 80 milijonov pri nacionalni banki jih zadene 24 milijonov samo na papirju, v resnici pa 7 milijonov, drugo plačamo mi. — Južna železnica ima toliko dolgov, da jej od lanjskih 33 milijonov čistega dohodka ostane samo 837.000 fl. drugo požró obresti. Francoske novine pripovedujejo, da se je vodja francoskih republikancev Gambeta pogovoril z magjarskimi veljaki, kakor tudi z voditelji liberalne, nemške-ustavoverske stranke tako, da se ima pred vsem delati na ohranjenje Turčije, na oslavljenje Rusije, da bo potem Nemčija osamljena. Tedaj bo najboljša prilika k zvezi Francoske, Angleške in Avstrije zoper Nemčijo, ki se ima popolnem zatreti. Če bode ta nasvet francoskega prekucuha vere našel pri slovnožrečnih Nemcih in Magjarih, potem se utegnejo ti jako ukaniti. Kajti zviti Francoz dela tudi z Bismarkom spletkarije! Najboljša zaslomba Avstriji je krščanska pravičnost in iz te izvirajoča zadovoljnost vseh njenih, tedaj tudi slovanskih, narodov! Sicer je ves trud jalov.

Vnanje države. Nemški cesar, 82letni Viljelm je v soboto 11. maja srečno ušel smrti, katero mu je delavec Hädel hotel prizadjeti, in je čestitajočim mu ministrom ukazal „skrbeti, da se ljudstvu vera ohrani; kajtite tako se zamore revoluciji v okom priti“. Dobro, ali čudno je, da je grofinja Bojanovska 1000 fl. morala plačati kot kazen, ker je v njenem gradu nek duhoven sv. mešo bral! — Francozi űrijo marljivo svoje vojake in žrtvujejo neizmerno veliko denarjev za vojne priprave; 1,200.000 moű hočejo izurjenih imeti, če bi treba bilo vojsko pričeti. — Italijanski kralj je ukazal v Milanu nakupičiti živeűa in streljiva za 120.000 moű, űtevilo vojakov v Rimu je pa pomnoűiti dal, ker bodo 26. maja italijanski republikanci ondi obhajali svoj občni zbor. — Angleški minister Beakonsfeld je bil vpraűan v državnem zboru, zakaj je iz Indije v Evropo proti Rusom pozval mohamedanskih vojakov? Minister je rekel: zato, ker se Angleűi na zvezo z Avstrijo proti Rusiji zanesti ne moremo. — Proti srbskemu knezu Milanu se je spuntalo mnogo odličnih Srbov, med temi tudi bivűi minister Čumič, zarota se je izvedela in 80 zarotnikov je na smrt obsojenih.

Turške homatije. Ruski car je svojega poslanika pri angleűski kraljici, grofa űuvalova, k sebi pozval, da natančno poizve, kaj Angleűi hočejo? V Petrogradu se torej sedaj posvetujejo! Od 140.000 turűkih ulovljencev je na Ruskem umrlo 30.000 moű. Generali Kaufman, Stoletov in Črnjaev zbirajo 70.000 moű, z katerimi mislijo proti Indiji udariti, če pride do vojske z Angleűi. Ruski vojaki, kateri so bili v turűki vojski, dobijo brnaste kriűece, branitelji űipkine soteske pa sreberne. Adrijanopol so Rusi spremenili v velikansko

trdnjavo z 500 kanoni. Pred Carigradom pa čakajo na odločbo vsi: Rusi, Turki in Angleűi, pripravljeni so na boj, a nobeden ga neče pričeti. V Rumuniji se je XI. ruski vojni oddelek pomaknil naprej proti Krajevi, kar je zlasti naše Magjare iznemirilo; pravijo, da to Avstriji velja! Turűke vstajnike v Rodopskih planinah so Rusi od morja odrezali in jih bodo kmalu potlačili. Bolgarski narod mora 30.000 novincev dati, Rusi jih bodo oroűali in izurili. Sultan űe se vedno brani ter neče Rusom prepustiti űumle, Varne in Batuma; zato so se Rusi tem mestom pribliűali in jih hočejo silama vzeti, če jih Turki iz dobra ne dajo. To pa utegne biti povod pričetju nove vojske.

Za poduk in kratek čas.

Celje in njegova okolica.

(Zgodovinsko - krajepisna črtica.)

VII. Po smrti vojvode Boruta je bil za vojvoda v Korantan poslan Karat in potem Ketumar. Oba sta si veliko prizadevala Slovence pokristijaniti. Tako je zdaj drugoč luč svete vere v naše kraje prisvetila, pa od druge strani, namreč iz Solnograda ali Saleburga, od koder je celo nadűkof sv. Roprt v Celje priűel, cerkev sv. Maksimilijana blagoslovil in njegove ostanke v Lavreak odnesel. Da bi prepiri ne nastali med duűnimi pastirji, ki so iz Solnograda in Ogleja v te kraje prihajali, odločil je cesar Karol Veliki za mejo med obema űkofijama Dravo; Celje je torej ostalo pod oglejskim patrijarhom. Tudi v posvetnem oziru je Karol Veliki mnogo predrugačil. Po smrti Ketumarovega sina Vladuha ni več postavil vojvode, ampak deűelo je razdelil v menjűe pokrajine, v katerih so vladali grofi. Celje je priűlo pod Savinjsko krajino, ki je obsegala kraje med Pohorjem in Savo in med Sotlo in kranjskimi planinami. Ko se je l. 843. veliko frankovsko cesarstvo razcepilo, ostala je Savinjska krajina pod neműkimi cesarji pa z lastnimi mejnimi grofi blizu do leta 1149. ko je cesar Konrad III. to pokrajino podelil űtajerskemu mejnemu grofu Otokarju I. Leta 1186. pa je z űtajerskim vred priűla v last avstrijskemu vojvodu Leopoldu VI. Od tega časa je Celje pod avstrijskim gospodstvom. Med tem so čez Celje in njegovo okolico priűle hude nadloge. Prihruli so v te kraje divji Magjari ter ropali in morili, kakor le divjaki morejo. Večkrat je obiskala celjsko krajino lakota in kuga, potresi in povodnje, kobilice in divje goske. Kobilice so nekterokrat v toliki množini priletele, da so vse požrle, kar so našle, blizu Slov. Bistrice celo konja s konjenikom vred. Tudi divje goske, ki so kraj rek priletele, naredile so veliko űkode, čeravno jih je veliko bilo pokončanih deloma od zime, deloma od ljudi. Sploh je pretečenih 500 let bila najűalostnejűa doba celjske zgodovine, o kateri skoro nič veselega

ne vemo. Veselejša doba pa je prišla za Celje, ko je mesto in grad prišlo l. 1331. v last gospodom Saneškim, ki so bili čez 10 let zavolj velikih zaslug od cesarja Ljudevika IV. povzdigneni v grofovski stan z priimkom: „Celjski grofi“. Lastnina celjskih grofov se je imenovala „celjska grofija“ in je segala „vom Dorfe Seluk unter Hoehenek bis in das Dorf Käberg, in die Länge und Breite 4 Meilen vom Dorfe Gewbitz bis Landsperg, in dem Bisthum Gurk bis auf das Dorf Sabiach bei Feystritz“. Ime celjskih grofov je v teku enega stoletja nosilo 10 možkih, namreč: Friderik I. † 1359, 10. avg.; Ulrik I. † 1368, 26. julija; Janez † 1372, 29. aprila; Herman I. † 1385, 21. marca; Viljem † 1392, 19. septembra; Ljudevik † 1417; Herman † 1426; Herman II. † 1435, 13. oktobra; Friderik II. † 1454, 9. junija; Ulrik II. † 1456, 9. novembra. Sesteri z razprtimi čerkami tiskani so glavni zastopniki celjske rodivine. Vsi kažejo nek enotni, rodbinski značaj. Bili so namreč v obče podvzetne časti lakomne osebe, vedno skrbni in delavni, povsod svojo korist pred očmi imajoči, pametni in vstrajni in zlasti zadnji trije najhujšim strastim vdani. V tel esnem oziru so bili po spričevanju sodobnih pisateljev in njihovih lubanj visokega suhega života in krepkih mišic — prave viteške postave. Te dušne in telesne lastnosti nam že nekoliko razjasnijo, kako da jim je bilo mogoče v tako kratkem času pridobiti si toliko premoženja, veljave in časti. Ker so dobro gospodarili in na tenko računili, pripravili so si mnogo denarja. Za posojeni denar so dobili v zastavo gradove in mesta, ki so s časoma njim ostali. Mnogo gradov so si nakupili. Rodbinske in zakonske zveze so tako sklepali, da so jim kot dedičem pripadla velika posestva in tako so si pridobili toliko posestev, gradov, mest in bogastva, da ga niti kralj niti cesar nista toliko imela. S premoženjem se je množila tudi njih veljavnost in čast. Ulrik II. je bil ban na Horvaškem, Slavovskem in Dalmatinskem; bil je zet srbskega vladarja Jurija Brankoviča, strije češkega, ogerskega in horvaškega kralja Ladislava, mesto katerega je Avstrijo vladal; celo svak turškega sultana je bil in po ženi v žlahti s carigraskimi cesarji. Mogočni, častilakomni Ulrik vendar z tem ni bil zadovoljen in še je hotel biti na Ogorskem cesarjev namestnik. To pa je bila njegova poguba. Na vrhuncu časti in slave je bil od sina rajnega ogerskega namestnika v Belgradu umorjen in ker so mu vsi otroci poprej umrli, je ž njim zginol rod celjskih grofov. Celjska grofija je pripadla cesarju Frideriku IV. v dedšino ter ostala pod avstrijsko oblastjo.

Smešničar 20. Najboljši sejm in najbolj potrebni bo menda le tisti, kojega je bivši „kamški strah“ Kamei pri Mariboru za 80 fl. spravil meneč „wird schon Prozente tragen“ (bo že obresti dajal). Res močno je obiskovan. Pred 3 leti ga je prišla ena krava gledat, potem pa še niti eden rep ne,

in letos zopet 2 junčka in 2 telici iz Lormanja, 4 ure daleč od ondot pri sv. Lenartu v Slov. goricah. Kupci so bili vsi poskriti. Kde? Tega 2 junčka in 2 telici niste mogli zvedeti! J. Ž.

Razne stvari.

(Č. gg. slovenskim volilcem celjskega volilnega okraja) naznanjamo, da jih vse uljudno vabimo na volilni shod, ki se bo obhajal v Žavcu v dvorani g. J. Hauzenbichler-ja v nedeljo 26. maja ob 1/23 popoldne. Dr. J. Vošnjak, deželni in državni poslanec, dr. F. Dominik, deželni poslanec in dr. Josip Sernek, odvetnik v Celju.

(Učiteljstvu odpovedal) se je g. Anton Pustoslavšek in ga misli še več učiteljev posnemati, to pa zaradi jim nepovoljnega postopanja okrajnega glavarja v Celju g. Haasa.

(Č. g. Anton Kocuvan) je postal župnik pri sv. Urbanu nad Ptujem.

(V enem dnevu iz Maribora v Celovec prijahala) sta huzarska oficirja grof Szecheny in grof Zetwiz, 4. maja t. l. Pot je 17 milj ali 34 ur dolga!

(Prestavljeni) so huzarji iz Maribora v Sisek in ulani iz Siseka v Maribor, kamor tudi 10. batalijon lovcev iz Kopra pride. Egipčanska bolezen očes se je prikazala samo pri huzarjih. Pri regimentu Hartung je bilo samo 7 sumljivih bolenikov.

(Za dijaško semenišče v Mariboru) so darovali g. inženir Mihael Simettinger 5 fl. Č. g. Voh okoli 200 knjig za semeniško knjigarno. Dalje čč. gg. M. Stoklas dekan 5 fl. T. Rožane dekan 10 fl., Fr. Jug kaplan 10 fl., J. Caf kaplan 10 fl., Jož. Toporišič župnik 100 fl., Jož. Sorglehner župnik 30 fl., Jak. Bohinc dekan 50 fl., Fr. Smrečnik kaplan 20 gld. (Dalje prih.)

Dražbe. 20. maja Martin Romič v Šmariji; 23. maja Juri Grum v Wurmthu 2276 fl. Anton Bračko 500 fl. v Konjicah; 25. maja Ana Bregant v Ponkveci; 28. maja Miha Zajevšnik 985 fl. v Konjicah.

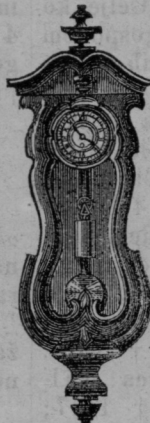
Listič uredništva in opraviništva. g. J. D. v P. Vaš list smo poslali v Mozirje, ker smo čitali Pressberg za Prassberg, zadnje pošte pa niste naznanili. Naznanite nam torej natančni napis in pišite razločno vsaj ime in zadnjo pošto. — Izostali dopisi prihodnjič.

Loterijske številke:

V Gradcu 27. aprila 1878: 45, 70, 40, 18, 88.
Na Dunaju " " 8, 32, 23, 84, 54.
Prihodnje srečkanje: 18. maja 1878.

V Ormožu

je na prodaj hiša, 1 nadstropje visoka, z 9 izbami, 2 umetnima ognjiščema, 3 hranilnicami za jedila, 1 kletjo in 1 oral velikim vrtoem za sočivje in sadje. Posestvo je pripravno za vsakojako podvzetje, kakor tudi za prijazno prebivanje; več se izvze pri g. Fr. Gessner-ju — Friedau a. d. Drau. 1—3

Priporočba urarja.

Vljudno podpisani naznanjam p. n. občinstvu, da sem v Mariboru v gosposki ulici, nasproti Pichs-ovej kavarni odprl urarsko podvzetje ter priporočam svojo izbrano zalogo dobrih in zvesto reguliranih ur. Da bo vsaka dobro tekla, za to sem porok. Več let sem delal v izvrstnih urarnicah in si pridobil toliko spretnosti, da sem sam zmožen vsakovrstnih tudi najtežavnih urnih popravil lotiti se. Prosim torej, da me p. občinstvo z takimi popravili počasti. Popravljalo se bo zvesto, urno in po nizki ceni.

Ferdinand Dietinger

urar.

2—2

V najem se da

v Bišu pri sv. Bolfanku v Slov. goricah: bram z 3 izbami, štacuna, gumno, vrt, hlev za krave in svinje, okol z pašnikom, njiva in travnik. Pogodbe se zvedó pri posestniku v Bišu ali pri sv. Juriju v Slov. goricah.

Janez Šilec,

posestnik, orglar in cerkvenik pri sv. Juriju v Slov. goricah.

Vsem čestitim gospodom župnijskim predstojništvom lavan-tinske škofije,

katere sem do sedaj obiskati čast imel, izrekam za izvrstni in pri-jazni sprejem svojo prisrčno za-hvalo.

M. Simentinger

inženir.

Vinograd na prodaj

je v Bebovniku, v ljutomer-ormuških vinskih goricah; trsnega nasada je 1 oral v jako dobro obdelanem stanu, zraven je še 1 oral njive in sadunosnika, potem viničarija z prešo in kletjo v zemljo.

Več pove Fr. Gessner: Friedau in Unter-steiermark. 2—3

2—3

Posestvo

blizu Maribora, v lepem in rodovitnem kraju, za tržaško cesto, eno uro hoda od mesta oddaljeno, z zidano hišo, gospodar-skim poslopjem, vrtom, njivami, travniki in lesom, vsega vkupaj 19 oralov, je pro-stovoljno na prodajo.

Kdor hoče več zvedeti, naj po-praša v **Pajkovi** tiskarni v Mariboru.

*

Vsega zdravilstva

Doktor Gašpar Gorišek

daje na znanje, da se je v Celje pre-selil in da tukaj v svoji hiši šte. 103, na glavnem trgu vsaktere bolečine zdravi. 1—3

*

*

Priporočba.

Dajem p. n. občinstvu vljudno na znanje, da sem 20 let obstajajočo kupčijo z suknom, vsakdanjim in modnim blagom

g. Antona Hohl-a

v Mariboru, glavnem trgu, na oglu stolne ulice

kupil in pri tej priliki skušal staro blago razprodati in z celó novim dobrim blagom nadomestiti. Ostanke starega blaga pro-dajam po vsaki ceni. Čestitim kupcem bodem točno ustrezal vselej z dobrim bla-gom po mogoče nizki ceni in vabim na pogosta naročila.

2—3

Jožef Berglez.